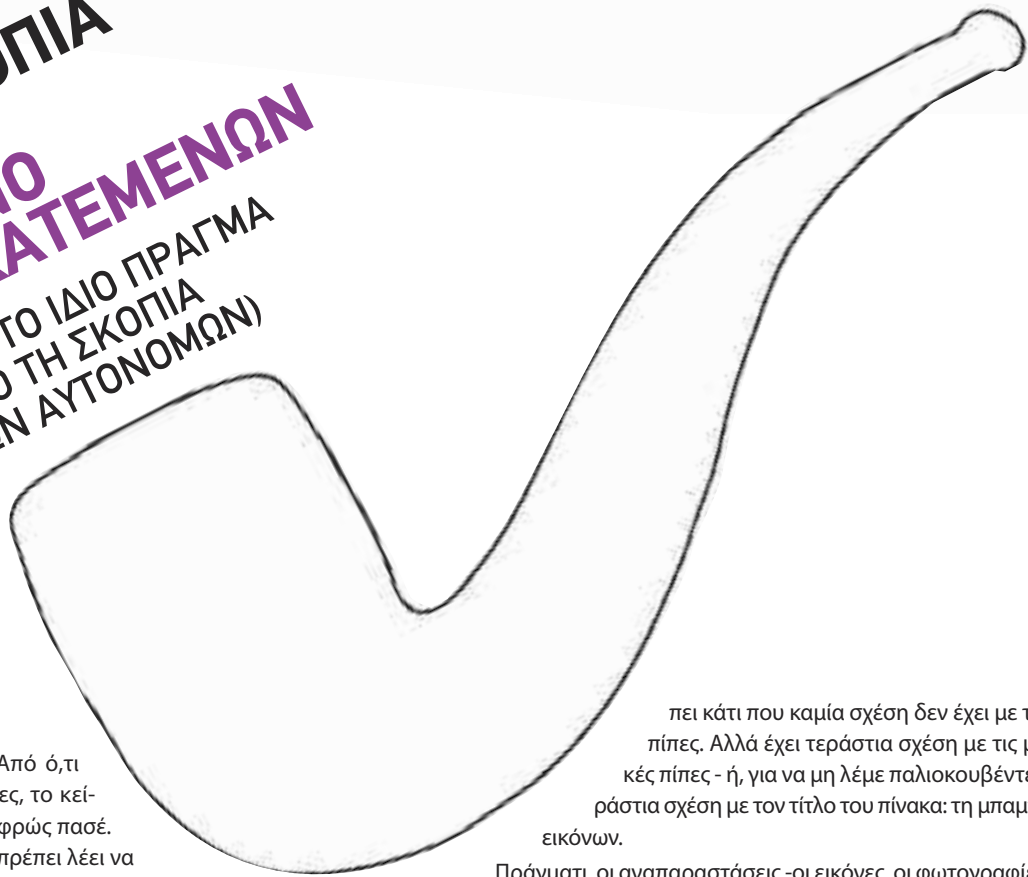

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟ ΣΑΚΑΤΕΜΕΝΩΝ (ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΠΡΑΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ)

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ

Αλίμονο συντρόφισσες και σύντροφοι! Από ό,τι δείχνουν οι τελευταίες κινηματικές εμπειρίες, το κείμενο είναι πια ένα μέσο επικοινωνίας... ελαφρώς πασέ. Από δω και μπρος, αν πρέπει να μιλάμε, θα πρέπει λείει να μιλάμε με εικόνες, γιατί μόνο οι εικόνες είναι αλήθεια και μόνο από εικόνες καταλαβαίνει πλέον το πόπολο.

Θα προσαρμοστούμε πειραματικά. Θα μιλήσουμε για λίγο με εικόνες. Επειδή όμως -κακά τα ψέματα- όλοι όσοι παριστάνουν ότι μιλούν «με εικόνες», μπορούν και μιλούν μόνο επειδή έχουν συγκεκριμένα κείμενα κατά νου, και επειδή εμείς είμαστε τιμιότεροι από άλλους, σας το λέμε από τώρα: θα έχουμε κατά νου τη σχετική συνεισφορά του μεγαλύτερου διανοούμενου του εικοστού αιώνα, δηλαδή του υπερρεαλιστή ζωγράφου Ρενέ Μαγκρίτ. Που σε ανύποπτο χρόνο, στα τέλη της δεκαετίας του 1920, μας παρέδωσε την πρώτη και τελευταία λέξη περί αναπαραστάσεων και καπιταλιστικών κοινωνιών. Δηλαδή ετούτο εδώ:

Έτος: 1929. Μέσο: Πίνακας ζωγραφικής. Κοινωνικοϊστορικό πλαίσιο: Φορντισμός και επέλαση της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης. Τίτλος: «Η μπαμπεσιά των εικόνων». Περιεχόμενο: Μια πίπα. Και η φράση «ετούτο εδώ δεν είναι μια πίπα».

Ε ναι, αυτό δεν είναι μια πίπα διάολε! «Αυτό» είναι ένας πίνακας που αναπαριστά μια πίπα. Πίσω από τον πίνακα βρίσκεται ο Ρενέ Μαγκρίτ -που θέλει να μας

πει κάτι που καμία σχέση δεν έχει με τις ξύλινες πίπες. Αλλά έχει τεράστια σχέση με τις μεταφορικές πίπες - ή, για να μη λέμε παλιοκουβέντες, έχει τεράστια σχέση με τον τίτλο του πίνακα: τη μπαμπεσιά των εικόνων.

Πράγματι, οι αναπαραστάσεις -οι εικόνες, οι φωτογραφίες, τα γλυπτά, τα κείμενα- δεν είναι η πραγματικότητα. Οι αναπαραστάσεις, όλες οι αναπαραστάσεις, έχουν αυτοουργούς, και οι αυτοουργοί έχουν πολιτικές ατζέντες. Είναι οι πολιτικές ατζέντες των αυτοργών που εκφράζονται στις αναπαραστάσεις, και όχι κάποια «πραγματικότητα». Οι αναπαραστάσεις εκφράζουν την εξουσία του υποκειμένου που τις παράγει - είναι η γραπτή, γλυπτή, τραγουδιστή, ζωγραφιστή, ξύλινη και πάνινη και χάρτινη και πιεξίλια, δηλαδή η συμβολική, μηχανικά μεσολαβημένη μορφή κάποιας σχέσης εξουσίας.

Άλλο η πραγματικότητα - άλλο η αναπαράστασή της - και άλλο η πολιτική ατζέντα εκείνου που παράγει την αναπαράσταση. Ότι κάποιος θεώρησε φλέγον να αναδείξει αυτό το ζητημάκι εν έτει 1929 και όχι κάποια άλλη στιγμή, είναι αναμενόμενο. Η σημαντικότερη και πιο γενικευμένη αναπαράσταση που απαντάται στις καπιταλιστικές κοινωνίες είναι η εμπορευματική μορφή. Ότι δηλαδή η καπιταλιστική εκμετάλλευση της εργασίας (οι σχέσεις μεταξύ ανθρώπων) αναπαρίσταται ως εμπορεύματα (αυτοκίνητα, κινητά τηλέφωνα και... πίπες) που ανταλλάσσονται μεταξύ τους (ως σχέσεις μεταξύ πραγμάτων). Το 1929, αυτές οι καπιταλιστικές σχέσεις εκμετάλλευσης που αναπαρίστανται ως εμπορεύματα (δηλαδή μεταξύ άλλων και ως ξύλινες πίπες), εκφράζονταν όλο και οξύτερα ως μια παγκόσμια πολυεπίπεδη κρίση. Και όπως συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι τότε ακριβώς που η πραγματικότητα αυτών των σχέσεων έπρεπε να μεσολαβηθεί με τη μεγαλύτερη ένταση, με τις πιο αποτελεσματικές αναπαραστάσεις. Το αποτέλεσμα είναι γνωστό και σε εμάς, γιατί τέτοια είναι και η δική μας εποχή: «Δεν είναι πίπα ετούτο δω, ρε μαλάκες!». Δηλαδή: Στον καπιταλισμό είναι κάτι φορές που ο φετιχισμός... σόρρυ· που η βλακεία χτυπάει τόσο κόκκινο, που ακόμη και τα πιο προφανή πράγματα πρέπει να λέγονται με τη μορφή βου και α ίσον βα.

Οπότε: ο Ρενέ Μαγκρίτ μίλησε με μια πρόταση και είπε τα πάντα - τα πάντα όχι μόνο για τη δική του εποχή, αλλά και για τη δική μας. Γι' αυτό και είναι ο μεγαλύτερος διανοούμενος του εικοστού αιώνα. Τουλάχιστον μέχρι ν' αλλάξουν τα σημερινά κόζια.

Και τώρα θα προσπαθήσουμε να μιλήσουμε «με εικόνες» για να καταλαβαίνει το πόπολο. Φυσικά, όχι λόγω αδεξιότητας, αλλά λόγω τιμιότητας, θα αποτύχουμε παταγωδώς· ελπίζουμε με τρόπο εποικοδομητικό.

Ο ΣΥΜΒΟΛΙΚΟΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΣΟΛΑΒΗΜΕΝΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

Η χρονιά που απείχε ακριβώς ενενήντα χρόνια από τον πίνακα του Μαγκρίτ έκλεισε με τρόπο εξαιρετικά ταιριαστό. Συγκεκριμένα, «οι κωδικοί #WorldWar3 και #WWIII έκαναν θραύση ανάμεσα στους χρήστες του Twitter σε όλο τον κόσμο».¹ Ναι που λέτε! Για επτά συνεχόμενες ημέρες, οι απανταχού τεχνοσακατεμένοι ανακάλυψαν το ζήτημα του «παγκόσμιου πολέμου», κελάδησαν τη μαλακία τους αδαείς οι ίδιοι, την απηύθυναν σε άλλους αδαείς και πήγαν εφτά φορές για ύπνο ελαφρώς ανήσυχοι. Μια βδομάδα μετά, όλα είχαν λήξει, η απειλή «είχε περάσει πια» και οι τεχνοσακατεμένοι χρησιμοποιούσαν άλλους «κωδικούς».

Στο επίκεντρο της σαβούρας βρισκόταν -τι άλλο;- μια εικόνα. Ετούτη εδώ:

Ο «στρατηγός» στραβοκοιτάει και κουνάει το αριστερό του φρύδι. Τι στραβοκοιτάει; Προφανώς τον δυτικό κόσμο. Ή ακόμη και την ανθρωπότητα ολάκερη. Ο στρατηγός δεν είναι μοναχά ιδιαίτερος μοχθηρός: είναι και ανήσυχο πνεύμα μέσα στη μοχθηρία του. Απόδειξη: ενώ όλοι οι άλλοι ασχολούνται... τεσπά, χεστήκαμε με τι ασχολούνται, ετούτος εδώ αποκλίνει χαρακτηριστικά, ασχολείται με κάτι άλλο (για το οποίο επίσης χεστήκαμε), σκέφτεται out of the box. Και έχει και μαλλιά, έχει και περιποιημένο μούσι, δεν είναι καράφλας γραφειοκράτης σαν τους άλλους. Όντως ξεχωρίζει ετούτος εδώ, δεν μπορεί παρά να είναι «ο δεύτερος ισχυρότερος άνδρας της Ισλαμικής Δημοκρατίας»!²

Από τη σκοπιά των τεχνοσακατεμένων, αυτή η φωτογραφία υπήρξε η μοναδική αξία λόγου τεκμηρίωση της πορείας σκέψης σύμφωνα με την οποία: «οι Αμερικάνοι» σκοτώνουν στρατηγό > στρατηγός αναντικατάστατος > τιτανοτεράστιο χτύπημα επί του ιρανικού κράτους > παγκόσμιος πόλεμος > δώστου μαλακία στο τουίτερ. Ας το παραδεχτούμε, ρε μαγαδάσδες, τώρα που είμαστε αναμεταξύ μας: για εφτά ημέρες ο «στρατηγός» ήταν «αναντικατάστατος», το «χτύπημα» τιτανοτεράστιο και ο «παγκόσμιος πόλεμος» κατέφτανε, γιατί ο στρατηγός ήταν ο μόνος που στραβοκοιτούσε.

Πίσω τώρα στον Ρενέ Μαγκρίτ. Ετούτο εδώ δεν είναι στρατηγός. Είναι φωτογραφία. Τη φωτογραφία την κατασκευάζει φωτογράφος χρησιμοποιώντας ένα είδος μηχανής που ήδη ξεδιπλώνει τις δυνατότητές της τον καιρό του Μαγκρίτ: τη φωτογραφική μηχανή. Η φωτογραφική μηχανή δεν είναι μια μηχανή «πιστής αποτύπωσης της πραγματικότητας». Είναι μια μηχανή που κροπάρει και ζουμάρει, δηλαδή που διαλέγει και αναπαριστά επιλεγμένα, όχι μόνο χώρους, αλλά κατά βάση στιγμές: αναλόγως των διαθέσεων του χειριστή της.

Όσο για τον χειριστή της μηχανής: Αυτός ο φωτογράφος δεν είναι του είδους που βγάζει σέλφι και μετά ψάχνει το κουμπί για να την ανεβάσει στον κουβά με τις μαλακίες. Αυτός ο φωτογράφος κάποια στιγμή βρέθηκε, μαζί με τη μηχανή του, σε συγκέντρωση ανώτατων αξιωματικών του ιρανικού στρατού, άρα είναι φωτογράφος «διαπιστευμένος», που λένε και οι δικοί μας μαχόμενοι αντίστοιχοι, από το ιρανικό υπουργείο Άμυνας. Επίσης: αυτός ο φωτογράφος δεν ήταν ο μόνος του επαγγέλματος που βρέθηκε τη συγκεκριμένη στιγμή στη συγκεκριμένη συγκέντρωση ανώτατων αξιωματικών. Το απλό ψάξιμο «Soleimani > images» στην μπάρα της γνώσης παραδίδει καμιά δεκαριά φωτογραφίες τραβηγμένες από διαφορετικές οπτικές γωνίες:

Μία, δύο τρεις και πάει λέγοντας. Οπότε: Συγκέντρωση ανώτατων αξιωματικών του ιρανικού στρατού σε άγνωστο χώρο και χρόνο. Παρόντες καμιά δεκαριά διαπιστευμένοι φωτογράφοι, που έχουν διασκορπιστεί στην αίθουσα. Εκτός από τις εκατοντάδες άλλες φωτογραφίες που προκύπτουν, όλοι οι φωτογράφοι έχουν φροντίσει να φωτογραφίσουν το ίδιο σηκωμένο φρύδι, το ίδιο ύφος, την ίδια στιγμή -δηλαδή το ίδιο επεισόδιο. Όταν αργότερα κάποιος άλλος υπάλληλος του ιρανικού υπουργείου Άμυνας ανέλαβε να ξεδιαλέξει τις φωτογραφίες, διάλεξε ετούτες εδώ, ετούτη εδώ τη στιγμή, ετούτο εδώ το στραβοκοίταγμα, ετούτο εδώ το επεισόδιο.

Και τι επεισόδιο ήταν αυτό; Εύκολο και αυτό: ο στρατηγός δεν στραβοκοιτάζει τον δυτικό κόσμο. Ο στρατηγός στραβοκοιτάζει κάποιον διπλανό του. Ετούτη εδώ είναι η απεικόνιση μιας αντιπαράθεσης κατά τη διάρκεια μαζέματος ανώτατων αξιωματικών του ιρανικού στρατού. Ή αυτό, ή κάποια μαλακία έκανε αυτός που έφερνε τους καφέδες. Σε κάθε περίπτωση το επεισόδιο κρίθηκε αρκετά σημαντικό, πρώτα από τους αρμόδιους φωτογραφιών του ιρανικού κράτους, και κατόπιν από τους -εξίσου διαπιστευμένους- αρμόδιους φωτογραφιών των «δυτικών μμε», ώστε να ταϊστεί με το φυτάρι στους αλγόριθμους της μπάρας της γνώσης.

Το δίδαγμα μέχρι στιγμής είναι σαφές: αντίθετα με τις αρχικές εξαγγελίες ετούτου του κειμένου, κανείς δεν μπορεί να μιλήσει «με εικόνες». Κανείς δεν μπορεί να σκεφτεί «με εικόνες». Στην απευκαία περίπτωση όπου πολλοί συνάνθρωποί μας νομίζουν ότι κάτι τέτοιο είναι εφικτό, το αποτέλεσμα είναι τραγικό κι αστείο: μυριάδες ακαθόριστης ταυτότητας όντα που παριστάνουν ότι μιλούν και σκέφτονται, ενώ στην πραγματικότητα είναι απασχολημένα να υπο-

τάσουν την κατ' όνομα σκέψη τους στις σιδερένιες πειθαρχίες των μηχανών - που είναι οι σιδερένιες πειθαρχίες των αφεντάδων των μηχανών.

Βέβαια δεν είναι όλα τόσο δυστοπικά. Πρώτον, κατ' αυτό τον τρόπο πραγματώνεται η μεγαλύτερη επιδίωξη των καιρών μας, δηλαδή η τεχνητή νοημοσύνη στην κυριολεξία της. Δεύτερον, ακόμη και ενώ η τεχνητή νοημοσύνη αναδύεται ως ακαταμάχητη μπόχα από τον κουβά με τα τουίτς, η ηλιθιότητα εξακολουθεί να παραμένει μια κατάσταση... ας πούμε προαιρετική. Για παράδειγμα, μπορούμε τώρα να στραφούμε στον τρόπο με τον οποίο εμείς κατορθώνουμε να μιλάμε για τον παγκόσμιο πόλεμο μόνο όταν για το θέμα δεν μιλάει κανένας άλλος, δηλαδή όλη την ώρα -εκτός από την παγκόσμια εβδομάδα Σολεϊμανί.

ΟΙ ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ ΚΑΙ Ο «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ».

Οι αυτόνομοι στην Ελλάδα φτιάχτηκαν και άρχισαν να καταλαβαίνουν τον καπιταλιστικό κόσμο μέσα από τις πολεμικές συγκρούσεις της δεκαετίας του '90. Η κρίση των Ιμίων το 1996 μας έμαθε ότι για όσους ζουν στην Ελλάδα ο πόλεμος δεν μπορεί να είναι ένα θέμα εκτός συζήτησης. Ο γιουγκοσλαβικός εμφύλιος και η επέμβαση στο Κόσοβο (1992-1999) μας έμαθαν να αναζητούμε την πρωτοβουλία του ελληνικού κράτους σε συγκρούσεις που κατά τα φαινόμενα αφορούν αποκλειστικά τις «μεγάλες δυνάμεις». Οι δίδυμοι πύργοι το 2001 μας έμαθαν να βλέπουμε τη σύγκρουση των «μεγάλων δυνάμεων» πίσω από τις «αφορμές» και ο πόλεμος του Ιράκ το 2003 μας έδειξε ότι τα συμφέροντα του ελληνικού κράτους μπορεί να φτάνουν πολύ μακριά από την άμεση γειτονιά του. Το φαινομενικό «διάλειμμα» μεταξύ του 2004 και του 2009 μας έμαθε να βλέπουμε με δυσπιστία τα «διαλείμματα». Η αναβίωση της ελληνοτουρκικής διαμάχης μαζί με τη διάλυση της Μέσης Ανατολής από το 2010 και μετά, μας έμαθαν να βλέπουμε τις κινήσεις του ελληνικού κράτους ως τμήμα ενός παγκόσμιου πολέμου.

Καθώς οι ιστορικές εξελίξεις συσσωρεύονταν στο λογαριασμό επί πάνυ από είκοσι χρόνια, οι αντιλήψεις μας άλλαζαν. Μάθαμε για παράδειγμα να βλέπουμε το ελληνικό κράτος ως ένα ανάμεσα σε πολλά, μάθαμε να διακρίνουμε την περιπλοκότητα και τη διάρκεια της παγκόσμιας σύγκρουσης και να φοβόμαστε τις απλουστεύσεις, αντιληφθήκαμε τη σημασία της ιστορίας του δέκατου ένατου και του εικοστού αιώνα για την κατανόηση του σημερινού παγκόσμιου πολέμου.³

Το βασικό που μάθαμε όμως, ήταν εκείνο που θα περίμενε κανείς από ανθρώπους που επί δεκαετίες παρατηρούν συλλογικά τον διακρατικό ανταγωνισμό. Δηλαδή: ενώ οι τεχνοσακατεμένοι εκπαιδεύονταν εντατικά στη στιγμιαία «απόκριση» σε «ερεθίσματα» που περιλαμβάνουν από χαριτωμένα γατάκια μέχρι πεθαμένους στρατηγούς, εμείς δημιουργήσαμε για τους εαυτούς μας αντίληψη παγετώνα. Πάψαμε να βλέπουμε τις «μεγάλες στιγμές» που τάχα «σηματοδοτούν τον πόλεμο» και μάθαμε να βλέπουμε διαδικασίες ετών και δεκαετιών. Για εμάς δεν υπάρχει πλέον η δολοφονία του αρχιδούκα στο Σαράγεβο, η σύγκρουση των Ιμίων, ο αναντικατάστατος Ιρανός στρατηγός. Υπάρχουν γεγονότα επί γεγονότων που συσσωρεύονται, σωρεία ανεπαίσθητων συμβάντων που συντάσσονται σε κατευθύνσεις μόνο όταν κοιτάζει κανείς σε κλίμακα πενταετίας, δεκαετίας, εικοσαετίας, πεντηκονταετίας. Από τη σκοπιά μας, η κατάρρευση της συμφωνίας του Μπρέτον Γουντς, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η διάλυση της Μέσης Ανατολής, το Brexit, η ελληνική κρίση χρέους και ο αμερικανοκινεζικός εμπορικός πόλεμος είναι όψεις μίας και της αυτής διαδικασίας.⁴

Οπότε: ενώ όλοι φλυαρούσαν περί «αρχής παγκοσμίου πολέμου» με αφορμή τον θάνατο του αναντικατάστατου στρατηγού, εμείς είχαμε την πολυτέλεια και την υποχρέωση να σιωπούμε. Είχαμε την πολυτέλεια, γιατί έχουμε δει και άλλες «αφορμές πολέμου» και τις θυμόμαστε. Είχαμε την υποχρέωση, γιατί δεν είμαστε ένας μαλάκας μόνος του που μπλοκάρει - έστω προς τους πιστούς του φλόμπερς, λέφτομπερς, γουατέμπερ- είμαστε τμήμα συλλογικών διαδικασιών και αυτές οι συλλογικές διαδικασίες μάς ελέγχουν διαρκώς.

Είναι εξαιτίας αυτού του διαρκούς ελέγχου που μπορούμε να θυμόμαστε συλλογικά ότι το 2013 «ο Άσαντ έριξε χημικά στο λαό του» και «παραβίασε τις κόκκινες γραμμές των ΗΠΑ» και συνεπώς ο παγκόσμιος πόλεμος ήταν προ των πυλών. Για τον ίδιο λόγο θυμόμαστε ότι το 2015 ένα ρωσικό αεροπλάνο καταρρίφθηκε από τουρκικό πύραυλο, συνεπώς ο παγκόσμιος πόλεμος ήταν και

πάλι προ των πυλών.

Το δίδαγμα που αποκομίσαμε συλλογικά από κάτι τέτοια είναι ότι στην πραγματικότητα τα έθνη κράτη δεν κινούνται με «αφορμές», παρά μόνο όταν το έχουν ήδη αποφασίσει (οι δίδυμοι πύργοι είναι το κλασικό παράδειγμα). Στην αντίθετη περίπτωση, ακόμη και αν ο Κιμ Γιονγκ Ουν ο ίδιος βγει στην Τάιμς Σκουέαρ και μαχαιρώσει δέκα αγγλοσάζονες ποδηλάτες, δεν θα τρέξει κάστανο (η βύθιση του «Ελλη» το δεκαπενταύγουστο του 1940 είναι ένα παράδειγμα σχετικό και κοντινό).

Φυσικά, η πλειοψηφία των συνανθρώπων μας πιστεύει ακριβώς το αντίθετο: ότι τα έθνη κράτη είναι κάτι σαν τους νταήδες στην αυλή του δημοτικού σχολείου- εκεί ένα σπασμένο αεροπλάνο είναι αιτία πολέμου - κι ας είναι και πλαστικό. Ανάμεσα σε αυτούς τους τεχνοσακατεμένους υπάρχουν και πιο περίπλοκες φιγούρες. Από τη μια οι κρατικοί πράκτορες, μαχόμενοι δημοσιογράφοι και πάει λέγοντας: από την άλλη οι πάσης φύσεως «ειδικοί» που βασιλεύουν ως «ειδικοί» επί της γενικής διανοητικής και οργανωτικής οκνηρίας. Όλοι αυτοί βολεύονται εξαιρετικά με τις στιγμιαίες «αποκρίσεις» πιο συγκεκριμένα, τους βολεύει η διαρκής λήθη που μοιραία συνοδεύει τις «αποκρίσεις». Η λήθη είναι το καλύτερο θεμέλιο κάθε εξουσίας, από το έθνος κράτος, μέχρι την κεντρική επιτροπή του κόμματος, μέχρι... ξέρετε εσείς οι θαμώνες των Εξαρχείων.

Εκτός όμως από τους στρατηγούς του διαδικτύου, ας πούμε τώρα και τι νομίζουμε για τον μακαρίτη Σολεϊμανί.

ΙΡΑΝ, ΗΠΑ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Όπως λέγαμε και στο προηγούμενο τεύχος, σε ένα κείμενο που ας σημειωθεί ότι τελειώνει με το Ιράν, οι ενασχολήσεις μας με τον παγκόσμιο πόλεμο έχουν καταλήξει σε μια συγκεκριμένη γενική αντίληψη. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, η διάλυση της Μέσης Ανατολής δεν έχει για αποκλειστικό αυτουργό «τους αμερικάνους». Ακόμη και αν το εναρκτήριο λάκτισμα και κάτι μετέπειτα καλές πάσες προέρχονται εξ ΗΠΑ, το πραγματικό καύσιμο της διάλυσης είναι τα συμφέροντα των επιμέρους εθνών κρατών της περιοχής. Η διάλυση της Μέσης Ανατολής είναι μια γενική σύγκρουση μεταξύ τοπικών και διεθνών παικτών.⁵

Οπότε ο τελικός στόχος της στρατηγικής των ΗΠΑ δεν είναι η στρατιωτική κατοχή της Μέσης Ανατολής. Είναι η εμπλοκή των υπόλοιπων σε διαρκώς διευρυνόμενους κύκλους χάους. «Οι υπόλοιποι» από τη μεριά τους, δεν έρχονται σε μεταξύ τους σύγκρουση επειδή έτσι συμφέρει τις ΗΠΑ. Τα κράτη της περιοχής συγκρούονται μεταξύ τους επιδιώκοντας τα δικά τους «εθνικά συμφέροντα».

Στα πλαίσια αυτής της σύγκρουσης το Ιράν έχει ήδη εμπλακεί σε πολέμους διαντιπροσώπων (ή όχι και τόσο) στην Υεμένη (εναντίον της Σαουδικής Αραβίας και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων) και στη Συρία. Ειδικά το οκταετές συριακό σφαγείο είναι γεννήτορας διευρυνόμενων συγκρούσεων: καθώς η ιρανική επιρροή επεκτείνεται, το ιρανικό κράτος έρχεται σε σύγκρουση με επιπλέον παίκτες της περιοχής, όπως είναι το τουρκικό, το σαουδαραβικό, το ρωσικό, το ισραηλινό και το συριακό κράτος.

Έτσι είναι η «αντίληψη παγετώνα» που λέγαμε πριν: για να λέμε την αλήθεια, η δολοφονία ενός στρατηγού από μόνη της δεν μας φαίνεται «πολεμικό γεγονός». «Πολεμικό γεγονός» είναι ένα κράτος να βυθίσει τον στόλο ενός άλλου, να του καταστρέψει τα αεροδρόμια, να αποκλείσει τα στενά του Ορμούζ και μαζί το πετρέλαιο της Σαουδικής Αραβίας. «Πολεμικό γεγονός» είναι η τουρκική εισβολή και κατοχή εντός της Συρίας.

Παρ' ότι, λόγω χρονικής εγγύτητας, νιώθουμε άβολα να λέμε ο,τιδήποτε, θα

πούμε κάτι: νομίζουμε ότι η τουρκική εισβολή και κατοχή στη Συρία είναι γεγονός με βαρύτητα πολύ μεγαλύτερη από τον θάνατο του αναντικατάστατου στρατηγού. Γιατί φέρνει τα τουρκικά, τα ρωσικά και τα ιρανικά συμφέροντα σε ακόμη πιο άβολη συνύπαρξη. Νομίζουμε πως αν κάτι είναι πιθανόν να γεννάει την ανάγκη νέων πολιτικών από τη μεριά του ιρανικού κράτους, είναι αυτή η εισβολή και όχι ο θάνατος του στρατηγού.

Το σίγουρο πάντως είναι ότι, λίγο από τη συλλογική μας εμπειρία στα Εξάρχεια και λίγο εξαιτίας των ιστορικών ενασχολήσεων που λέγαμε παραπάνω, καθόλου δεν πιστεύουμε στους «αναντικατάστατους». Αντιθέτως, πιστεύουμε πολύ στις αντικαταστάσεις. Αντικατάσταση, που λέτε, είναι κάτι που συμβαίνει όταν οι καιροί ωριμάσουν και όχι όποτε να 'ναι. Αντικατάσταση είναι, ας πούμε, όταν ο στρατηγός Σολείμανι, που είχε συνδέσει την καριέρα του με την αντιαμερικανική δράση, παίρνει υποχρεωτική προαγωγή σε εθνικό ήρωα και αντικαθίσταται από κάποιον άλλον. Λέγεται ότι «οι ΗΠΑ είχαν πολλές ευκαιρίες να εξοντώσουν τον Σολείμανι και οπισθοχώρησαν κάθε φορά»,⁶ μια διατύπωση που αφήνει ανοιχτό το ερώτημα «γιατί όμως ετούτη τη φορά δεν οπισθοχώρησαν;», το ερώτημα «από ποιον περίμεναν ότι θα αντικατασταθεί ο αναντικατάστατος στρατηγός;» και φυσικά το άλλο ερώτημα: από πού προκύπτουν οι εκάστοτε «ευκαιρίες»;

Προφανώς κανείς δεν γνωρίζει πού ακριβώς βρίσκονται οι στρατηγοί τα ξημερώματα καλύτερα από ό,τι το ίδιο το κράτος τους. Και η υπόθεση σύμφωνα με την οποία το ιρανικό κράτος δεν διαφωνούσε ιδιαίτερα με την αντικατάσταση του αναντικατάστατου στρατηγού, όσο να 'ναι, μπορεί να υποστηριχθεί. Αν μη τι άλλο, είχαν προηγηθεί αντιαμερικανικές δράσεις από αυτές στις οποίες ο στρατηγός είχε ειδικευθεί.⁷ Τέτοιες δράσεις θα μπορούσαν να θεωρηθούν ένδειξη αδιόρθωτης ξεροκεφαλιάς, ασυγχώρητης ατομικής φιλοδοξίας και υπολογισμών -όσο και πολιτικά ενοχλητικών- επιχειρησιακών δυνατοτήτων. Επίσης λέγεται πως το ιρανικό κράτος «είχε φροντίσει να ενημερωθούν έγκαιρα οι Αμερικανοί και οι σύμμαχοί τους», ώρες πριν από τη «μημεϊωδή απάντηση» που ακολούθησε τον θάνατο του στρατηγού, ώστε να αποφύγει «να προκαλέσει θύματα», γεγονός που μας κάνει να αναρωτιόμαστε πόσο συχνά και για ποιους άλλους λόγους το ιρανικό κράτος «ενημερώνει» τους Αμερικανούς.⁸ Είναι γεγονός ότι ο επικεφαλής των δυνάμεων των ΗΠΑ στο Ιράκ δήλωσε γραπτώς ότι οι ΗΠΑ, με την ευκαιρία, «θα αποχωρήσουν από το Ιράκ», προτού η δήλωσή του αποδοθεί σε «λάθος», γεγονός η σημασία του οποίου ενδεχομένως να φανεί στο μέλλον.⁹ Τέλος υπάρχει το ίδιο το μεγάλο γεγονός της τουρκικής εισβολής στη Συρία και η ενασχόληση του τουρκικού κράτους με τη Λιβύη- τέτοια γεγονότα και όχι οι θάνατοι στρατηγών είναι που υπαγορεύουν κρατικές πολιτικές. Οπότε: μήπως ο στρατηγός πέθανε γιατί το ιρανικό κράτος έχει προβλήματα αμεσότερα από ό,τι το «πρόβλημα ΗΠΑ»;¹⁰

Γράψαμε τα παραπάνω -ακριβή απεικόνιση του τι μας πέρασε απ' το μυαλό όταν μάθαμε για τον στρατηγό- και τελικά αποφασίσαμε να μην τα σβήσουμε. Όχι μόνο γιατί είχαμε κάτι κενές σελίδες, αλλά και γιατί είναι καλό δείγμα του πόσο δελεαστικό μπορεί να είναι το σπεκουλάρισμα όταν κανείς ασχολείται με τέτοια θέματα. Πόσο η ανάγκη «απόκρισης σε τρέχοντα γεγονότα» μπορεί να οδηγήσει σε επισφαλείς εκτιμήσεις. Και πόσο οι επισφαλείς εκτιμήσεις της στιγμής έχουν πολύ μικρότερη σημασία από τις γενικές εκτιμήσεις της συγκυρίας. Αφού μας περάσει λιγάκι ο ίλιγγος, μπορούμε να γυρίσουμε στην αντίληψη παγετώνα και στις σιγουριές της.

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

Πίσω στα σίγουρα. Το πρώτο σίγουρο: σε λίγους μήνες κανείς δεν θα θυμάται τον αναντικατάστατο στρατηγό ή την προηγούμενη ενότητα. Εκτός βέβαια από εμάς, που θα την ξαναδιαβάσουμε για να τη συγκρίνουμε με την πραγματικότητα και να δούμε τι από τα δύο βγαίνει λιψό. Τελικός στόχος πάντα ο ίδιος: να λέμε λιγότερες μαλακίες στο μέλλον.

Το δεύτερο σίγουρο: εκείνο που θα συνεχίσει να καθορίζει την ιστορική μας συγκυρία θα είναι η καπιταλιστική κρίση, ο διαρκής πόλεμος και η διάλυση της Μέσης Ανατολής.

Το τρίτο σίγουρο, στο οποίο θα επιμένουμε: «εμείς» δεν είμαστε «στρατηγικοί αναλυτές» και δεν συνομιλούμε με αντίστοιχους. Αν αναγκαζόμαστε να μιλάμε για αυτά τα θέματα, και να παίρνουμε τα σχετικά ρίσκα, είναι ακριβώς εξαιτίας του τι είμαστε: ένα κομμάτι της πολυεθνικής εργατικής τάξης ενός κράτους που εμπλέκεται σε έναν παγκόσμιο πόλεμο.

Τα κράτη που εμπλέκονται σε παγκόσμιο πόλεμο ασχολούνται επισταμένως με το εσωτερικό τους. Οι σχετικές αφηγήσεις στήνονται με την εργασία εκατοντάδων ειδικών. Και έχουν συγκεκριμένους σκοπούς αυτές οι αφηγήσεις, ο κυριότερος από τους οποίους είναι να πάμε στη σφαγή ησύχως, με το καλό ή με το πολύ άγριο. Το Ιράν, για παράδειγμα, χρησιμοποίησε τον θάνατο του αναντικατάστατου στρατηγού για να δηλώσει σε όλους τους τόνους στο εσωτερικό του ότι όποιος κουνηθεί, θα θαφτεί. Στην κηδεία του αναντικατάστατου στρατηγού καμιά πενηνταριά καλοί Ιρανοί πατριώτες ποδοπατήθηκαν αναμεταξύ τους- ταυτόχρονα το ιρανικό κράτος κατέρριψε ένα αεροπλάνο «κατά λάθος». Ποιο μήνυμα εκπέμπουν κάτι τέτοια στο εσωτερικό του Ιράν εκτός από το «φανταστείτε τι θα κάνουμε στους χίπηδες!». Ποιο άλλο μήνυμα έχουν να λάβουν οι Ιρανοί φοιτητές που διαδήλωσαν με πάνω «ο εχθρός μας δεν είναι οι Αμερικανοί - ο εχθρός μας είναι εδώ», όταν ανακαλύπτουν ότι χειροκροτούνται και με τα δύο χέρια από την ισραηλινή Haaretz;¹¹

Οι αφηγήσεις περί παγκοσμίου πολέμου είναι δυσνόητες. Είναι επισφαλείς. Μπορούν να χρησιμεύσουν ως χόμπι και ακόμη χειρότερα ως καλό πάτημα για να χτίσει κανείς καριέρα ανεξέλεγκτου διανοούμενου εντός του κινήματος. Και δεν μπορούμε να κάνουμε δίχως αυτές. Γιατί δίχως αυτές, όταν έρχεται η ώρα της κρατικής προσταγής καταντάμε μουγκοί. Όπως συμβαίνει με τους τεχνοσακατεμένους που αναμεταδίδουν τα τουίτς με ρυθμό πολυβόλου όποτε χρειάζεται. Ή όπως συμβαίνει με τους Έλληνες ακροαριστερούς που χρησιμοποίησαν τον θάνατο του αναντικατάστατου στρατηγού για να στήσουν διαγωνισμό φιλοϊρανισμού. Λησμόνησαν να ενημερώσουν τη βάση περί του ποιος ακριβώς και από πότε κουβαλάει το πετρέλαιο του Ιράν, είτε λαθραία είτε νόμιμα. Έχουν αυτή την πολυτέλεια γιατί στήνουν τις αφηγήσεις τους περί των «εθνικών μας θεμάτων» επί δεκαετίες. Και πάνω απ' όλα: γιατί τις χτίζουν δίχως συλλογικό έλεγχο.

Εδώ έχουμε να κάνουμε με το τέταρτο σίγουρο, το πιο σίγουρο απ' όλα: Πάντα μα πάντα, η κάθε λογής «βάση» θερίζει ό,τι έσπειρε.

1. Πέτρος Παπακωνσταντίνου, «Σπινθήρας σε Αποθήκη Πυρομαχικών η Επίθεση στο Αεροδρόμιο της Βαγδάτης», *Καθημερινή*, 07/01/2020.

2. Στο ίδιο.

3. Για να μην πηξουμε με υποσημειώσεις, δείτε το antifascist.net > θεματικός χάρτης > παγκόσμιος πόλεμος.

4. Για παράδειγμα μπορεί να δει κανείς το «Ο Ντόναλντ Τραμπ δεν είναι Τρελός ή αλλιώς μια σύντομη Ιστορία του Κόσμου», *Antifa* #55, 03/2017.

5. Αυτά λέγαμε στο «Η Πηγή της Ειρήνης (που Τελικά Βγάζει Λάσπη)», *Antifa* #68, 12/2019.

6. Michael Doran, «Η Στρατηγική του Προέδρου Τραμπ κατά της Τεχεράνης», *Καθημερινή/New York Times*, 05/01/2020.

7. «Επίδειξη Δύναμης στη Βαγδάτη από το Ιράν», *Καθημερινή*, 03/01/2020. Εδώ μαθαίνουμε ότι οι «διαρκείς επιθέσεις της φιλοϊρανικής οργάνωσης Καϊτάμπ Χεζμπολάχ κατά αμερικανικών δυνάμεων» εξελίσσονταν από το τέλος του Δεκέμβρη.

8. «Ελπίδες Αποκλιμάκωσης στο Ιρανικό», *Καθημερινή/Reuters*, 09/01/2020.

9. «Οργή Πένθος και Αίμα στην Κηδεία Σουλεϊμανι», *Καθημερινή/Reuters*, 08/01/2020.

10. Για να μην πει κανείς ότι το χάος είναι μικρό, ας αναφέρουμε και τη γνώμη σύμφωνα με την οποία ο στρατηγός βρισκόταν σε διαπραγματεύσεις για την άρση των εντάσεων μεταξύ Ιράν και Σαουδικής Αραβίας, οπότε δολοφονήθηκε από όποιον δεν ήθελε τέτοιο πράγμα. Σχετικά δες Kim Sengupta, «The Reason Qassem Soleimani was in Baghdad Shows how Complex the Iran Crisis is», *The Independent*, 06/01/2020. Η αναφορά προέρχεται από μια αξιοπρεπή προσπάθεια διάσωσης της (πέρα από κάθε σωτηρία) αξιοπρέπειας της ελληνικής άκρας αριστεράς: «Το Ελληνικό Κράτος Παίρνει Θέση στον Πόλεμο της Μέσης Ανατολής. Εσείς;», *diktiospartakos.blogspot.com*, 17/01/2020.

11. «Iranian Protesters Demand Leaders Quit after Military Admits it Hit Plane», *Haaretz.com*, 12/01/2020. Ευχαριστούμε τον Α. που μας έχει κατά νου και μας έστειλε το άρθρο.